Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P7276

[Total No. of Pages : 3

[5808]-Ext.-1001

F.Y. B.A. (External)

Group - A : COMPULSORY ENGLISH

Test Prescribed : Visionary Gleam

(2013 Pattern) (1017)

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 100**

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one from (A) and one from (B) of the following in about 150 words each: **[20]**

A) a) Attempt a character sketch of an Astrologer.

b) How does the writer differentiate high self-esteem from low self-esteem.

B) a) Comment on the relationship & Love of Della and Jim in 'The Gift of the Magi'.

b) Comment on the significance of the title 'Karma'.

Q2) Attempt any one from (A) and one from (B) of the following in about 150 words each: **[20]**

A) a) Explain 'Red, Red Rose' as a love poem.

b) Describe the theme of the poem 'Where the mind is without Fear'.

B) a) Comment on the imagery in the poem 'If you Call Me'.

b) Explain the spirit of patriotism according to Rabindranath Tagore.

Q3) Attempt any one from (A) and one from (B) of the following in about 150 words each: **[20]**

A) a) What message does Nehru convey through his speech 'A Tryst with Destiny'.

b) What are the avenues for service open to the youth today as mentioned in 'Youth and the Tasks Ahead'.

B) a) Explain in your own words the theme of the story 'The Eyes are not Here'.

b) How according to Dr. Ambedkar, can education help to eradicate the caste system.

Q4) Attempt any one from (A) and one from (B) of the following in about 150 words each: **[20]**

A) a) Describe the beauty of London city as portrayed in the poem 'Upon West Minister Bridge.

b) What is the narrartor's attitude towards the old woman.

B) a) Explain the theme of the poem 'Success in counted Sweetest'.

b) Comment on the theme of alienation and perception in 'An Old Woman'.

munotes.in

Q5) Attempt any five of the following: **[10]**

A) a) Use correct tense forms of the verbs given in brackets:

i) Ravi ________ (stay) with his uncle and aunt.

ii) He ________ (work) in a Tata Motor's Company.

b) Choose correct alternative and rewrite the following:

Ramesh ________ to see Manager since 11.00 a.m. (is waiting/ has been waiting)

c) Fill in the blanks in the sentences below putting the verbs in brackets in either the simple past or the past perfect tense:

Mahesh just _______ (post) the letter that he _______ (write) one-week ago.

d) Fill up the blanks in the sentence given below with suitable prepositions:

There is a big tree ______ front _____ this college.

e) Fill in the blanks in the sentences below, using the present progressive tense forms of the verbs given in brackets:

Look! Those bees ______ (buzz) round the flowers, they ______ (pollinate) the flowers also.

f) Correct the following sentence:

Everyone want to succeed.

g) Fill in the blanks in the sentence below with suitable articles:

Clara got _______ degree in law from _______ university of Mumbai.

h) Rewrite the following sentence in the tense suggested in bracket:

He is playing table tennis with his brother. (Change into the past progressive tense).

B) Attempt any two of the following: **[10]**

a) Your friend has passed MPSC examination. You congratulate him on this wonderful achievement. Write an informal dialogue based on this situation.

b) Mr. Abhay met Abdul, a friend in super market. Both greet each other and exchange a few words before taking leave.

c) Mr. Ashok Sharma and Mr. Abhishek Goyal are discussing about the impact of demonetization.They agree on some points and disagree on others. Write a dialogue based on theis situation.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P7287

[Total No. of Pages : 3

[5808]Ext.-1002
F.Y. B.A. (External)
MARATHI (मराठी)
G1 : आधुनिक मराठी वाङ्मय
(2013 Pattern) (1027)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

पाठ्यपुस्तके :– i) **मराठी विनोदी कथा**
ii) **मातृपंचक**
iii) **उपयोजित मराठी व्यावहारिक मराठी**

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

munotes.in

प्रश्न 1) अ) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 150 शब्दांत लिहा. **[10]**

i) व्यक्तिमत्त्वाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ii) व्यक्तिमत्त्व विकासात समाज या घटकाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
iii) अचूक श्रवणासाठी आवश्यक कौशल्ये कोणती?
iv) संभाषण आणि भाषण या दोन भाषिक कौशल्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 150 शब्दांत लिहा. **[10]**

i) वाचन कौशल्य म्हणजे काय? वाचन कौशल्याचे फायदे स्पष्ट करा.
ii) 'दूरदर्शन' या प्रसारमाध्यमाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
iii) सूत्रसंचालकाचे अंगी आवश्यक गुणांचे वर्णन करा.
iv) कार्यक्रम संयोजनात परिचयकर्त्याची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अ) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 20 शब्दांत लिहा. **[10]**

i) 'वर्तमानपत्रकर्ता' मधील लेखकाने काढलेल्या वर्तमानपत्राचे नाव काय होते?
ii) राम गणेश गडकरी यांनी प्रस्तावनेची सांगितलेली आठ नावे सांगा.
iii) 'तक्रार' कथेतील बंड्या कोळीच्या वडिलांचे नाव काय होते?
iv) चिमणरावांच्या पहिल्या व्याख्यानाचा विषय कोणता?
v) पहिले कावळे संमेलनात अध्यक्ष कोण होते?
vi) 'झोप' ही कथा कोणी लिहिली आहे?
vii) 'म्हैस' कथेतील म्हशीच्या मालकाचे नाव सांगा.

P.T.O.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे 20 शब्दांत लिहा. **[10]**

i) नारायण सुर्वे 'आपण पुरते कलंदर झालो' असे का म्हणतात?

ii) उत्तम कांबळे यांनी आईस काय म्हटले आहे?

iii) 'माझा मऱ्हाठाचि बोलु कौतुकें' हे उद्‌गार कोणाचे आहेत?

iv) बहिणाबाई चौधरी यांनी परमेश्वराकडे कोणती मागणी केली आहे?

v) 'भीमाई' कोणासाठी ग्रंथ झाली असे डॉ. यशवंत मनोहरांनी म्हटले आहे?

vi) 'सागरास' ही कविता कोणाची आहे?

vii) 'मातृपंचक' या काव्यसंग्रहातील कोणत्याही पाच कवींची नावे लिहा.

प्रश्न 3) अ) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

i) 'तक्रार' कथेचे कथानक तुमच्या शब्दांत लिहा.

ii) 'बंडू आणि अमेरिकेची कानउघडणी' या कथेचे मध्यवर्ती विनोदी सूत्र लिहा.

ब) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

i) 'स्वामी तिन्ही जगाचा । आईविना भिकारी' असे कवी यशवंत का म्हणतात?

ii) प्रकाश अंभोरे यांची 'माझी सावित्री माउली' या कवितेचा आशय थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी 'अ' आणि 'ब' गटातील प्रत्येकी दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[15]**

अ) i) 'झोप' या द.मा. मिरासदार यांच्या कथेतील विनोदाचे वर्णन करा.

ii) 'मी आचार्य अत्रे कसा झालो नाही' या कथेचा आशय स्पष्ट करा.

iii) 'म्हैस' या कथेतील एस.टी. तील प्रसंगाचे वर्णन करा.

ब) i) मातृभाषेविषयी अभिमान व्यक्त करणाऱ्या कवितांचा थोडक्यात परिचय करून द्या. **[15]**

ii) ना.धों महानोर यांच्या 'आई' या कवितेचे थोडक्यात रसग्रहण करा.

iii) इंद्रजित भालेराव यांच्या 'माती झाली माय' या कवितेचा अर्थ उलगडून दाखवा.

प्रश्न 5) अ) खालीलपैकी कोणत्याही पाच पारिभाषिक संज्ञाचे मराठी अर्थ लिहा. **[5]**

i) Ration Card

ii) Souvenir

iii) Grant

iv) Work Load

v) Passport

vi) Rural

vii) Calender

viii) Reporter

ix) Committee

x) Examination

munotes.in

ब) खालीलपैकी कोणतेही पाच शब्द लेखनविषयक नियमानुसार दुरूस्त करून लिहा. [5]

i) अरवाचीन

ii) किरतन

iii) अर्शिवाद

iv) कूटूंब

v) नविन

vi) परिशिष्ठ

vii) ओवाळनी

viii) मंदीर

ix) ग्रामिण

x) राजिनामा

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P7288

[Total No. of Pages : 8

[5808]-Ext.-1003

F.Y. B.A.

Group - D : ECONOMICS

G1 - Indian Economy - Problems and Prospects

(2013 Pattern) (1157)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 100*

Instructions to the candidates:

1) *All the questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one question of the following. **[20]**

a) Explain the various problems of development in India.

b) State the problems of overpopulation and explain the measures to control the population in India.

Q2) Attempt any one question of the following. **[20]**

a) State the causes of unemployment in India and explain the measures to reduce Unemployment.

b) What is Agriculture productivity? Explain the causes of low productivity of agriculture in India.

Q3) Attempt any one question of the following. **[20]**

a) Explain in detail the progress and problems of the sugar industry in India.

b) What is social security? Explain the measures of social security in India.

P.T.O.

Q4) Attempt any one question of the following. **[20]**

a) State the achievements and failures of 11th five year plan.

b) Explain the salient features of economy of Maharashtra.

Q5) Write short notes (any Two) **[20]**

a) Causes of poverty in India.

b) Quality of population

c) Objectives of planning

d) Causes of REGIONAL Imbalance

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P7288

[5808]-Ext.-1003
F.Y. B.A.
Group - D : ECONOMICS
G1 - Indian Economy - Problems and Prospects
(2013 Pattern) (1157)
(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 100*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) भारतातील विकासाच्या विविध समस्या स्पष्ट करा.

ब) भारतातील अतिरिक्त लोकसंख्येच्या समस्या सांगून लोकसंख्या नियंत्रणासाठीचे उपाय स्पष्ट करा.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) भारतातील बेकारीचे कारणे सांगा आणि बेकारी कमी करण्यासाठीच्या उपाययोजना स्पष्ट करा.

ब) कृषी उत्पादकता म्हणजे काय? भारतातील शेतीची उत्पादकता कमी असण्याची कारणे सांगा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) भारतातील साखर उद्योगाची प्रगती आणि समस्या सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) सामाजिक सुरक्षितता म्हणजे काय? भारतातील सामाजिक सुरक्षिततेच्या उपाययोजना स्पष्ट करा.

munotes.in

प्र.4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) अकराव्या पंचवार्षिक योजनेचे यशापयश सांगा.

ब) महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[20]**

अ) भारतातील दारिद्र्याची कारणे

ब) लोकसंख्येची गुणवत्ता

क) नियोजनाची उद्दिष्ट्ये

ड) प्रादेशिक असमतोलाची कारणे

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P7288

[5808]-Ext.-1003
F.Y. B.A.
Group - D : ECONOMICS
G2 - Agricultural Economics
(2013 Pattern) (1157)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 100***

Instructions to the candidates:

1) *All the questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one question of the following. **[20]**

a) Explain meaning, nature, scope and importance of agricultural economics.

b) Discuss in detail the achievements and failures of green revolution. What is your opinion about the need of second green revolution?

Q2) Attempt any one question of the following. **[20]**

a) Describe various problems of agricultural marketing in India. Suggest remedies of the problems of agricultural marketing.

b) What are the reasons of drought in India? Suggest remedies of drought in India.

Q3) Attmept any one question of the following. **[20]**

a) What are the objectives of WTO? Discuss in detail the agreement on agriculture.

b) What is agricultural labour? Explain the features and types of agricultural labour.

Q4) Attmept any one question of the following. **[20]**

a) Discuss the importance and problems of agricultural finance in India.

b) Critically evaluate the agricultural price policy in India.

Q5) Write short notes. (any two) **[20]**

a) Cropping pattern in India.

b) Role of NABARD in Agricultural Finance.

c) New irrigation system in India.

d) Minimum wages act.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P7288

[5808]-Ext.-1003
F.Y. B.A.
Group - D : ECONOMICS
G2 - Agricultural Economics
(2013 Pattern) (1157)
(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 100*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) कृषी अर्थशास्त्राचा अर्थ, स्वरूप, व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा.

ब) हरितक्रांतीच्या यशापयशाची सविस्तर चर्चा करा. दुसऱ्या हरितक्रांतीच्या आवश्यकतेबाबत तुमचे काय मत आहे?

munotes.in

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) भारतातील कृषी विपणनाच्या विविध समस्यांचे वर्णन करा. कृषी विपणनाच्या विविध समस्यांवर उपाय सुचवा.

ब) भारतातील दुष्काळाची कारणे कोणती? भारतातील दुष्काळावर उपाययोजना सुचवा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) जागतिक व्यापार संघटनेची उद्दीष्टे कोणती? त्यातील कृषीविषयक कराराची सविस्तर चर्चा करा.

ब) शेतमजूर म्हणजे काय? शेतमजूरांची वैशिष्टे आणि प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) भारतातील कृषी वित्ताचे महत्व आणि समस्या यांची चर्चा करा.

ब) भारतातील कृषी किंमत धोरणाचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.

प्र.5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[20]**

अ) भारतातील पीकरचना.

ब) नाबार्डची कृषी वित्तातील भूमिका.

क) भारतातील नवीन सिंचन व्यवस्था.

ड) किमान वेतन अधिनियम.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P7289

[Total No. of Pages : 4

[5808]-Ext.-1004
F.Y. B.A. (For External)
हिंदी (HINDI)
(General Paper - 1) सामान्य हिंदी (Group - C) (1097)
(2013 Pattern)

पाठ्यपुस्तकें : 1) गद्य वैभव – संपादक : डॉ. राजेंद्र सैरनार।
2) काव्य सरिता – संपादक : डॉ. सुरेश सालुंके।

वेळ : 3 घंटे] *[पूर्णांक : 100*

सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
2) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के पूर्णांक हैं।

प्रश्न 1) निम्नलिखित में से किन्हीं चार प्रश्नों के उत्तर लिखिए : **[20]**

अ) भारत – पाकिस्तान विभाजन की त्रासदी का चित्रण ‘क्लेम’ कहानी में किस रूप में व्यक्त हुआ है? स्पष्ट कीजिए।

ब) ‘पंच – परमेश्वर’ कहानी का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए।

क) ‘बंटी की कहानी’ आत्मकथ्यांश का सारांश लिखिए।

ड) ‘वही की वही बात’ कहानी की कथावस्तु अपने शब्दों में लिखिए।

य) ‘महाशूद्र’ कहानी का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए।

र) ‘मेरा ज्ञान मेरा अज्ञान’ निबंध में सामाजिक व्यंग्य का चित्रण किस प्रकार हुआ है?

प्रश्न 2) निम्नलिखित में से किन्हीं चार प्रश्नों के उत्तर लिखिए : **[20]**

अ) ‘पुष्प की अभिलाषा’ कविता में राष्ट्र के प्रति समर्पण भाव किस प्रकार अभिव्यक्त हुआ है?

ब) ‘स्नेह निर्झर बह गया है’ कविता में निराला ने कौन–सी संवेदना को व्यक्त किया है?

क) ‘क्या पूजा क्या अर्चन रें?’ कविता में महादेवी वर्मा ने अपने प्रिय का वर्णन कैसे किया है?

ड) ‘टूटा पहिया’ कविता का भावार्थ स्पष्ट कीजिए।

य) ‘कवि नागार्जुन’ ने अकाल और उसके बाद कविता में अकाल की स्थिति का वर्णन किस प्रकार किया है?

र) मनुष्य जीवन की त्रासदी को ‘आखों से सिर्फ’ कविता में जहीर कुरेशीने किस प्रकार व्यक्त किया है?

P.T.O.

munotes.in

प्रश्न 3) अ) निम्नलिखित अवतरणों में से किन्हीं दो की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : [12]

i) "कल्लू का बेटा, जबान सम्हालकर बोल। तु किन्हें काफिर कह रहा है? और, मेरे बुढ़ापे पर मत जा-मैं मस्जिद में चल रहा हूँ। पहले मेरी कुर्बानी ही होगी, तब गाय की कुर्बानी हो सकेगी।"

ii) "जरा सामने ताड़ों के बीच तो देखो। वहाँ क्या है?"

iii) "ठीक ही कहा है आपने। आज के युग में पैसा ही नाक है और वही मूँछ है। जिसके पास पैसा नहीं है वह नाक-मूँछ होते हुए भी नकटा और मूँछकटा है।"

ब) निम्नलिखित अवतरणों में से किन्हीं दो की ससंदर्भ व्याख्या कीजिए : [12]

i) "हो गई है पीर पर्वत-सी, पीघलनी चाहिए,
इस हिमालय से कोई गंगा निकलनी चाहिए।
आज यह दीवार, परदों की तरह हिलने लगी,
शर्त लेकिन थी कि ये बुनियाद हिलनी चाहिए।"

ii) "वह कच्चा पीने वाला है
जिसकी ममता घट – प्यालो पर,
जो सच्चे मधु से जला हुआ
कल रोता है, चिल्लाता है।
जो बीत गई सो बात गई।"

iii) कई दिनों तक चूल्हा रोया, चक्की रही उदास
कई दिनों तक कानी कुतिया सोई उनके पास
कई दिनों तक लगी भीत पर छिपकलियों की गश्त
कई दिनों तक चूहों की भी हालत रही शिकस्त।

munotes.in

प्रश्न *4)* अ) निम्नलिखित पारिभाषिक शब्दों में से किन्हीं आठ के हिंदी पर्याय लिखिए : **[8]**

i) Appointment

ii) Capital

iii) Delivery

iv) Employee

v) Goods

vi) Joining

vii) Notification

viii) Proposal

ix) Record

x) Unit

ब) निम्नलिखित में से किन्हीं छः वाक्यों को शुद्ध करके फिर से लिखिए : **[6]**

i) गौतम का भाग्य खुल गया।

ii) लड़के क्रिकेट खेल रहा था।

iii) रोहन को सिर में दर्द हैं।

iv) बेटी पराए घर का धन होता है।

v) कृपया मुझे यह बताने की कृपा करें।

vi) मेरा बेटा ने इनाम जीता।

vii) मैंने गुरू का दर्शन किया।

viii) अरे बाप रे वह देखो साँप।

क) निम्नलिखित में से किसी एक परिच्छेद का हिंदी में अनुवाद कीजिए : **[6]**

i) Travelling is an essential part of education through the books we read, we get only theoretical knowledge but practical knowledge can be obtained only by travelling, we come to know of different people with different manners and customs. We can see their mode living and dress. We can hear their different languages. It really helps the advancement of civilization.

munotes.in

ii) निखळ मैत्रीचा सुंदर आविष्कार असलेलं ''राधा–कृष्णाचं नातं'' याला तोड आहे का? ज्या राधेशिवाय कृष्णाच नाव घेणं ही इष्ट वाटत नाही अशी ही राधा–कृष्ण मैत्री म्हणजे स्त्री–पुरूष मैत्रीचा एक आदर्श नमुनाच. राधा–कृष्णात काय वैषयिक संबंध होते? पण तरी ही राधेच्या मनात असलेली श्री कृष्णाची छबी आणि श्री कृष्णाच्या मुरलीत असलेले 'राधेचे सूर' कोण नाकबूल करील? या राधेची कृष्णावरील श्रद्धा–भक्ति म्हणजेच मैत्री।

अथवा

निम्नलिखित परिच्छेद का एक–तिहाई शब्दों में सार–लेखन (संक्षेपण) कर उसे उचित शीर्षक दीजिए :

हर मनुष्य सुख की तलाश में भटकता है। जीवन में हम गुलाब की अपेक्षा रखते है। तो हमें गुलाब के काँटों को भी स्वीकार करना पडेगा। काँटों से होनेवाले दर्द को झेलना पडेगा। और हाँ, जिनके जीवन में सुख है, उनको अपने दु:ख के दिन नहीं भूलने चाहिए। इसी का नाम जिंदगी है। अगर हमें अपने जीवन में सुखी होना है तो, हमे हमेशा प्रसन्न रहना चाहिए। अपने जीवन में आनेवाली अनेक समस्याओं का सामना करके आदमी को अपना जीवन सुखी करना चाहिए। अर्थात् सुख प्राप्त करना यह बात मनुष्य के ही मन की अवस्था है। इसलिए मन हमेशा प्रसन्न होना चाहिए। मनुष्य के जीवन में सुख मन की प्रसन्नता पर निर्भर करता है। आतंकित मन दु:ख लाता है और प्रसन्न मन जीवन में सुख भर देता है।

ड) निम्नलिखित पत्रों में से किसी एक पत्र का प्रारूप तैयार कीजिए : **[6]**

i) सुधीर/सुधा जाधव, नाशिक से परीक्षाओं की अवधि में ध्वनिविस्तारक यंत्रों पर प्रतिबंध हेतु, जिला अधिकारी को शिकायती पत्र लिखता/लिखती है।

ii) सिद्धार्थ/सुनिता डांगे चौक अहमदनगर से महाप्रबंधक स्टेट बैंक ऑफ इंडिया, दिल्ली को 'हिंदी अधिकारी' पद के लिए आवेदनपत्र लिखता/लिखती है।

प्रश्न 5) निम्नलिखित में से किसी एक विषय पर निबंध लिखिए : **[10]**

i) मेरा प्रिय साहित्यकार।

ii) राष्ट्र निर्माण में युवकों का योगदान।

iii) भारतीय कृषि की समस्याएँ।

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P7290

[Total No. of Pages : 4

[5808]-Ext.-1005

F.Y. B.A.

POLITICAL SCIENCE

G - 1 : Indian Government & Politics

(2013 Pattern) (Optional Paper) (Group - E) (1167)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 100*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one question of the following : **[20]**

a) Explain sailent features of preamble of the Indian constitution.

b) Explain sailent features of Indian federal system.

Q2) Attempt any one question of the following : **[20]**

a) Write structures & functions of Rajyasabha.

b) Explain the changing nature of Political System in India.

Q3) Attempt any one question of the following : **[20]**

a) Explain sailent features of Indian constitution Parishad.

b) Write structure & functions of Maharashtra.

Q4) Attempt any one question of the following : **[20]**

a) Write the sailent features of Party system in India.

b) Discuss the fundamental Rights in Indian Constitution.

Q5) Attempt any two short notes of the following : **[20]**

a) Issues of Development

b) Right to liberty

c) Regionalism

d) Election commission

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P7290

[5808]-Ext.-1005
F.Y. B.A.
POLITICAL SCIENCE
G - 1 : Indian Government & Politics
(2013 Pattern) (Optional Paper) (Group - E) (1167)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) भारतीय राज्यघटनेच्या सरनाम्याची वैशिष्ट्ये लिहा.

ब) भारतीय संघराज्य व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये सांगा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) राज्यसभेची रचना, कामे व अधिकार सांगा.

ब) भारतातील राजकीय व्यवस्थेचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) भारतीय राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) महाराष्ट्राच्या विधानपरिषदेची रचना, कामे व अधिकार सांगा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) भारतातील राजकीय पक्षपद्धतीचे बदलते स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत हक्कांची चर्चा करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. **[20]**

अ) विकासाचे मुद्दे

ब) स्वातंत्र्याचा अधिकार

क) प्रादेशिकतावाद

ड) निवडणूक आयोग

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P7290

[5808]-Ext.-1005
F.Y. B.A.
POLITICAL SCIENCE
G - 2 : Modern Indian Political Thought
(2013 Pattern) (Optional Paper) (Group - E) (1167)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 100*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Attempt any one question. **[20]**

a) Discuss Mahatma Jotirao Phule's thoughts of Religious and Social.

b) Explain Justice Ranade's views on Liberalism.

Q2) Attempt any one question. **[20]**

a) Examine Lokmanya Tilak's views on Swarajya.

b) Explain Mahatma Gandhi's theory of State.

Q3) Attempt any one question. **[20]**

a) Discuss Dr. Babasaheb Ambedkar's views on State-Socialism.

b) Explain Swatantraveer Savarkar's views on Hindu Nationalism.

Q4) Attempt any one question. **[20]**

a) Describe Ram Monohar Lohia's views on Democratic Socialism.

b) Explain M.N.Roy's contribution to Maxxism.

Q5) Write notes on (any two). **[20]**

a) Mahatma Jotirao Phule's views on Sarvajanik Satyadharma.

b) Mahatma Gandhi's techniques of Satyagraha.

c) Dr. Babasaheb Ambedkar's views on annihilation of Caste.

d) M.N. Roy's views on Radical Humanism.

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 5]

P7290

[5808]-Ext.-1005

F.Y. B.A.

POLITICAL SCIENCE

G - 2 : Modern Indian Political Thought

(2013 Pattern) (Optional Paper) (Group - E) (1167)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) महात्मा जोतीराव फुले यांच्या धार्मिक व सामाजिक विचारांची चर्चा करा.

ब) न्या. रानडे यांचे उदारमतवाद विषयक विचार विशद करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) लो. टिळकांचे स्वराज्य संबंधी विचारांचे परीक्षण करा.

ब) म. गांधींचा राज्यविषयक सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या राज्य-समाजवाद विषयक विचारांची चर्चा करा.

ब) स्वा. सावरकरांचे हिंदू राष्ट्रवाद या संबंधीचे विचार स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[20]**

अ) राम मनोहर लोहिया यांचे लोकशाही समाजवाद विषयक विचार वर्णन करा.

ब) एम. एन. रॉय यांचे मार्कसवादात्व झालेले योगदान स्पष्ट करा.

प्र.5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[20]**

अ) महात्मा जोतीराव फुले यांचे सार्वजनिक सत्यधर्म विषयक विचार.

ब) महात्मा गांधींच्या सत्याग्रहाची साधने.

क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे जातीप्रथा निर्मूलन विषयक विचार.

ड) एम. एन. रॉय यांचा मूलगामी मानवतावाद.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5] [Total No. of Pages : 2

P7503

[5808] - Ext. - 1005
F.Y. B.A.
POLITICAL SCIENCE
Group - E - G - 1: Modern Indian Political Thought
(2013 Pattern) (Optional Paper) (1167)
Model Answer

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 100*

1. खालीलपैकी कोणताहि एक प्रश्न सोडवा : $20 \times 1 = 20$

(1) महात्मा जोतीराव फुले यांचे धार्मिक व सामाजिक विचार -

1) प्रस्तावना 2) एकेश्वरवादाचा पुरस्कार 3) बुध्दीप्रामाण्यवाद 4) मूर्तीपूजा, यज्ञयाग इत्यादी कर्मकांडास विरोध 5) इहवादी दृष्टीकोन 6) जन्मसिध्द अधिकार 7) वर्णव्यवस्थेला विरोध 8) जातीव्यवस्थेस विरोध 9) मूल्यमापन ....

(2) न्या. रानडे यांचे उदारमतवाद विषयक विचार -

1) प्रस्तावना 2) पाश्चात्त्य उदारमतवादी विचारवंतांचा प्रभाव 3) मानवी स्वातंत्र्य आणि व्यक्तीची प्रतिष्ठा 4) तत्कालीन रुढी, प्रथा व परंपरांना विरोध 5) कायद्याची समानता 6) जबाबदार आणि प्रातिनिधिक शासन पध्दतीचा पुरस्कार 7) मुक्त अर्थव्यवस्थेचा स्वीकार इ.

2. खालील पैकी कोणताहि एक प्रश्न सोडवा : $20 \times 1 = 20$

(1) लो. टिळकांचे स्वराज्या संबंधीचे विचार -

1) प्रस्तावना 2) स्वराज्य संकल्पना - 1906, अर्थ, व्याख्या 3) साधने - स्वदेशी, बहिष्कार व राष्ट्रीय शिक्षण 4) मूल्यमापन

(2) म. गांधींचा राज्यविषयक सिध्दान्त -

1) प्रस्तावना 2) अराज्यवादाचा पुरस्कार 3) व्यक्तीजिवनात शासनाचा अनावश्यक हस्तक्षेपास विरोध 4) भांडवलशाहीचे वर्चस्व 5) सत्तेचे केंद्रीकरण इ. . .

3. खालील पैकी कोणताहि एक प्रश्न सोडवा : $20 \times 1 = 20$

(1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे राज्य-समाजवाद विषयक विचार -

1) प्रस्तावना 2) अर्थ, व्याख्या 3) शोषणमुक्त समाज निर्माण करणे 4) साम्यवादाला विरोध 5) भांडवलशाहीला विरोध 6) शेतकरी, कामगार श्रमजीवी वर्गाचे हितसंबंध 7) प्रमुख उद्योगधंद्याचे राष्ट्रीयकरण 8) सामुदायिक शेती 9) स्वतंत्र मजूर पक्ष - 1936 इ.

(2) स्वा. सावरकरांचे हिंदुराष्ट्रवादासंबंधीचे विचार -

1) प्रस्तावना 2) अर्थ, व्याख्या 3) हिंदु-मुस्लिमांमधील सांस्कृतिक अंतर इ.

4. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : 20 × 1 = 20

(1) राम मनोहर लोहिया यांचे लोकशाही समाजवाद विषयक विचार -

1) प्रस्तावना 2) भांडवलशाहीस विरोध 3) समाजवादाचे उद्दिष्ट्ये - समता, न्याय, उत्कृष्ट राहणीमान, औद्योगिक क्रांती कृषी तंत्रज्ञान, प्रशासकीय विकेंद्रीकरण, शिक्षण इत्यादींचा समावेश 4) दारिद्र्य निर्मूलनाची योजना 5) उत्पादनवाद, रोजगारवाद, आर्थिक समानता व शासनाची कार्यशक्ती वाढविणे ही चार उद्दिष्ट्ये भूमिसेना साध्य करू शकेल.

(2) एम. एन. रॉय यांचे मार्क्सवादाला झालेले योगदान

1) प्रस्तावना 2) भौतिक वास्तववाद 3) ईश्वरवादी तत्वज्ञान मिथ्या, असत्य 4) आर्थिक शोषणास विरोध 5) गांधीवादी नेतृत्वास विरोध करून मार्क्सवाद्यांनी काँग्रेसचे नेतृत्व स्विकारावे 6) हुकूमशाहीस विरोध

5. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) : 10 × 2 = 20

1) महात्मा फुले यांचे सार्वजनिक सत्यधर्म विषयक विचार -

1) सर्व मानव प्राणी एकाच ईश्वराची लेकरे 2) सृष्टीचा निर्माणकर्ता - निर्मिक 3) निसर्गातल्या सर्व गोष्टी निर्मिकाने सर्वांकरवी मुक्त वापर व्हावा यासाठी निर्माण केल्या आहेत इत्यादी

2) महात्मा गांधी यांच्या सत्याग्रहाची साधने -

1) असहकार, 2) सविनय कायदेभंग 3) उपोषण 4) हरताळ 5) बहिष्कार 6) हिजरत 7) निरोधन 8) धरणे

3) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे जातीप्रथा निर्मूलन विषयक विचार -

1) चातुर्वर्ण्य व्यवस्थेस विरोध 2) आंतरजातीय सहभोजन 3) आंतरजातीय विवाह 4) हिंदू समाजातील जन्मजात पुरोहितगिरीच्या पद्धतीस विरोध इत्यादी.

4) एम. एन. रॉय यांचा मूलगामी मानवतावाद

1) मार्क्सवादावरील टिकेतून मूलगामी मानवतावादाची प्रेरणा 2) स्वातंत्र्य हे सर्वोच्च मूल्य 3) समाज व राज्य मानवनिर्मित इत्यादी.

♦ ♦ ♦

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P7291

[Total No. of Pages : 2

[5808]-Ext.-1006

F.Y. B.A.

Grouop - F : HISTORY

G - 1 : Chhatrapati Shivaji and His Times (1630 A.D. - 1707 A.D.)

(2013 Pattern) (Theory) (1177)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 100*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any one of the following questions: **[20]**

a) Explain the persian sources of study of Maratha History.

b) Describe in details concept of 'Bhakti' and 'Guerrilla Warfare'.

Q2) Attempt any one of the following questions: **[20]**

a) Explain the causes of shaistakhan's invasion of Maratha Country.

b) Illustrate the causes of Karnataka. Expedition led by Chh. Shivaji.

Q3) Attempt any one of the following questions: **[20]**

a) Review the judiciary system under the Chh. Shivaji Maharaj.

b) Discuss the relations of Chh. Shivaji Maharaj with the 'Dutch' and the French Powers.

Q4) Attempt any one of the following questions: **[20]**

a) Evaluation the Achievements of Chh. Sambhaji Maharaj.

b) Assess the role played by Santaji Ghorpade, Dhanaji Jadhav and Ramchandrapant Amatya in the Maratha war of Independence.

Q5) Write short notes on (Any Two): **[20]**

a) Women condition during Maratha Period.

b) Agriculture system under the Chh. Shivaji Maharaj.

c) Internal Trade under the Chh. Shivaji Maharaj.

d) Fort Architecture of Shivaji Maharaj.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P7291

[5808]-Ext.-1006
F.Y. B.A.
Group - F : HISTORY
G - 1 : Chhatrapati Shivaji and His Times (1630. A.D. - 1707 A.D.)
(2013 Pattern) (Theory) (1177)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 100

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [20]

अ) मराठ्यांच्या इतिहासाच्या अभ्यासाची फारसी भाषेतील साधने स्पष्ट करा.

ब) 'भक्ती' आणि 'गनिमीकावा' या संकल्पनाचा सविस्तर अर्थ विशद करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [20]

अ) शाहिस्तेखानाच्या मराठ्यांच्या राज्यावरील स्वारीची कारणामिमांसा करा.

ब) छत्रपती शिवाजी राजांच्या कर्नाटक मोहिमेची कारणे विशद करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [20]

अ) छत्रपती शिवाजी राजांच्या न्याय व्यवस्थेचा आढावा घ्या.

ब) छत्रपती शिवाजी महाराज आणि डच व फ्रेंच संबंधाची चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. [20]

अ) छत्रपती संभाजी राजांनी केलेल्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.

ब) मराठा स्वातंत्र्ययुद्धातील संताजी घोरपडे, धनाजी जाधव आणि रामचंद्रपंत अमात्य यांच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.

प्र.5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [20]

अ) शिवकालीन स्त्रियांची स्थिती

ब) शिवकालीन शेती पद्धत

क) शिवकालीन अंतर्गत व्यापार

ड) शिवकालीन किल्ल्यांचे स्थापत्य

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 5] [Total No. of Pages : 3

P7504

[5808] -Ext.-S-1006
F.Y.B.A. (External)
HISTORY (Chh. Shivaji and His Times 1630-1707 A.D.)
(2013 Pattern) (Theory) (General Paper-I)
Solution /Scheme of Marking

प्रश्न 1 - प्रस्तुत प्रश्न दिर्घोत्तरी असून मुद्देसूद उत्तरातील आशय समर्पक उत्तर पाहून गुणदान करावे

2 पैकी 01 × 20 = 20

प्रश्न 2 - प्रस्तुत प्रश्न दिर्घोत्तरी असून मुद्देसूद उत्तरातील आशय समर्पक उत्तर पाहून गुणदान करावे

2 पैकी 01 × 20 = 20

प्रश्न 3 - प्रस्तुत प्रश्न दिर्घोत्तरी असून मुद्देसूद उत्तरातील आशय समर्पक उत्तर पाहून गुणदान करावे

2 पैकी 01 × 20 = 20

प्रश्न 4 - प्रस्तुत प्रश्न दिर्घोत्तरी असून मुद्देसूद उत्तरातील आशय समर्पक उत्तर पाहून गुणदान करावे.

2 पैकी 01 × 20 = 20

प्रश्न 5 - प्रस्तुत प्रश्न टिपा स्वरूपात असून अचूक व समर्पक मांडणी पाहून योग्य गुणदान करावे.

4 पैकी 02 × 10 = 20

mumotes.in

P.T.O.

Total No. of Questions : 5]

P7504

[5808] -Ext.-S-1006
F.Y.B.A. (External)
HISTORY(Chh. Shivaji and His Times 1630-1707A.D.)
(2013 Pattern) (Theory) (General Paper-I)
Solution/Scheme of Marking

नमुना उत्तरे   एकूण गुण : 100

प्रश्न १ अ. मराठ्यांच्या इतिहासाच्या अभ्यासाची फारसी भाषेतील साधने स्पष्ट करा
① बाकेर-ए-आलमगिरी ② तारीखे दिलकुशा ③ फुतुहाते आलमगिरी ④ खुतूत-ए-शिवाजी ⑤ बुसातीन-उस-सलातीन ⑥ हफ्त अंजुमन ⑦ मनाबर खानाची पत्रे ⑧ अखबारात आदि......

प्रश्न १ ब) भक्ती आणि गनिमी कावा.
भक्ती म्हणजे काय, धार्मिक पंथ, अद्वैत सिद्धांत, भावप्रेमा, व्यक्तिपूजा, तत्कालीन संत व वाङ्मय, भक्ती विषयी इतिहासकारांची मते. भक्तीचा प्रभाव
ब गनिमी कावा — गनिमी कावा म्हणजे काय, गनिमी काव्याची तंत्रे, इतिहासकारांची विविध मते,

प्रश्न २
(अ) शाहिस्तेखानाच्या स्वारीची कारणमीमांसा.
शाहिस्तेखानाच्या स्वारीची कारणे, शाहिस्तेखानाची स्वारी, चाकणचा संघर्ष, कर्तलबखानाची फजिती, शाहिस्तेखानावरील हल्ला, शाहिस्तेखानावरील हल्ल्याचे परिणाम
शिवाजी राजांचा बंदोबस्त आदिलशाहीला धडा, शाहिस्तेखानाचे शौर्य, पुण्यावर कब्जा, चाकणचा वेढा.

(ब) छत्रपती शिवाजी राजांच्या कर्नाटक मोहिमेची कारणे,
① मोहिमेचे उद्देश ② वडिलांच्या संपत्तीत वाटा ③ दक्षिण राज्य स्थापन करणे ④ हिंदू परंपरेचे पुनरुज्जीवन ⑤ आदिलशाहीतील गोंधळ ⑥ धार्मिक स्वराज्य विस्तार ⑦ संपत्तीची प्राप्ती ⑧ व्यंकोजीला ताळ्यावर आणणे आदि......

munotes.in

प्रश्न-3 (अ) छत्रपती शिवाजी राजांच्या न्याय व्यवस्थेचा आढावा.
न्यायदान पद्धती, राजा, मिताक्षर कायदा, गोतसभा, गोतसभेची न्यायदान पद्धती, धर्मसभा स्वरूप (रचना) व कार्ये, साक्षीपुरावे दिव्याचे प्रकार, अग्निदिव्य, रवादिव्य, दियादिव्य, धारादिव्य, इत्यादी.

ब) छत्रपती शिवाजी महाराज आणि डच व फ्रेंच संबंध,
हॉलंडमधील डच लोकांनी भारताशी व्यापार करण्यासाठी डच ईस्ट इंडिया कंपनीची स्थापना, वेंगुर्ले, १६६४ सुरतेची स्वारी, बारदेशावरस्वारी, १६७० दुसऱ्यांदा सुरत लूट.
फ्रेंच — फ्रेंच व्यापारी, कर्नाटकस्वारी व फ्रेंच फ्रेंचांची राजापूर वखार, फ्रेंच आणि मराठे संबंध.

प्रश्न 4
(अ) छत्रपती संभाजी राजांनी केलेल्या कामगिरीचे मूल्यमापन
सत्तेचे एकत्रीकरण ① गृहकलहास सुरुवात ② राजपद संघर्षाची कारणे ③ सत्तेची प्राप्ती व वारसदारी ④ मुघल संबंध
⑤ ~~संभाजी~~ छत्रपती संभाजी व सिद्दी, संभाजी महाराजांवरील संकटे, छत्रपती संभाजी व सिद्दी संघर्ष, छत्रपती संभाजी व पोर्तुगीज, छत्रपती संभाजी आणि इंग्रज संबंध इतर घटना . . . . .

ब) संताजी घोरपडे — कामगिरी, संताजी-धनाजी संघर्ष, संताजी व मोगल संघर्ष, कर्नाटकातील कामगिरी, मुत्सद्दीगिरी, महाराष्ट्रातील कार्य
- धनाजी जाधव — मोगलांशी संघर्ष, कर्नाटक आक्रमण, मराठी सत्तेचे रक्षण
- रामचंद्रपंत अमात्य — छत्रपती राजारामाला मदत, कोकण विजय, मोगलांशी संघर्ष, आज्ञापत्र

प्रश्न 5 — टिपांचे थोडक्यात विवेचन करणे.

👌 👌 👌

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P7294

[Total No. of Pages : 3

[5808]-Ext.-1009

First Year B.A. (External)

Group - J : OPTIONAL ENGLISH

1337 : Interface English Language and Literature

(2013 Pattern) (Paper - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 100*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Answer the following questions in about 80 words each. (any three). **[15]**

a) How does Dr. Kalam interpret the action of his father's beating him?

b) Explain the various shades of meaning attached to the word 'Check'.

c) Is the story 'The Romance of a Busy Broker' romantic? Justify your answer.

d) Attempt a character sketch of Schatz.

e) What sight did upset Kalam's father?

Q2) a) Answer the following questions in about 80 words each. (any three).**[15]**

i) Write a note on the central theme of Sonnet 29.

ii) How does Wordsworth express his dislike for the modem civilization?

iii) What is magic realism? Explain it with reference to 'The Listeners'.

iv) Comment on the significance of the title of 'No Men are Foreign'.

v) Why does Wordsworth want to be a Pagan?

b) Write short notes on the following. (any two). **[10]**

i) How is speech primary and writing secondary?

ii) Explain the symbolic system of language.

iii) What is metalingual function of language?

iv) Explain the phatic function of language.

P.T.O.

Q3) Answer the following questions in about 120 words each. (any two). **[16]**

a) Explain the use of exaggeration, similes and repetition in 'Upper Division Love'.

b) Describe how the film crazy young man takes his revenge.

c) Comment on the complexities of human relationships in 'Marriage is a private affair'.

d) Is Okeke's feeling for his grandsons different from that of the villagers? Justify your answer.

Q4) Answer the following questions in about 120 words each. (any two). **[16]**

a) Explain the options the traveller in 'The Road Not Taken' has. What is his dilemma?

b) What are the tasks the speaker suggests that the Sun could do instead of disturbing the lovers?

c) What are the different arguments that the squirrel uses to counter the remark of the mountain?

d) Is the poem 'The Balland of the Landlord' about racial discrimination? Justify your answer.

munotes.in

Q5) Answer the following questions in about 120 words each. (any two). **[16]**

a) Analyse 'Lithuania' as a horror play.

b) Does fate play an important role in 'Lithuania'? Justify your answer.

c) Compare the characters of Vasili and Nikita.

d) Death is a recurring motif in 'The Swan Song'. Explain.

Q6) A) Write a note on any one of the following. **[4]**

a) Define phonetics and explain its branches.

b) What is syntax? Explain.

B) a) Identify the number of phonemes in the following words. (any two). **[2]**

i) Nest ii) Dine

iii) Cup iv) Class

b) Identify the structure of the following words is terms of C and V. (any three) **[3]**

i) Black ii) Table

iii) Around iv) Paper

v) Text

c) Identify the vowels in the following words (any three). **[3]**

i) Get ii) Mat

iii) Sing iv) Role

v) Ran

✪ ✪ ✪

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P7295

[Total No. of Pages : 4

[5808]-Ext.-1010
F.Y. B.A. (For External)
SOCIOLOGY
G-1 : Introduction to Sociology
(2013 Pattern) (1377) (Group - K)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 100*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Attempt any one of the following questions : **[20]**

a) Define sociology. Explain the nature of Sociology as a science.

b) What is stratification? Discuss the characteristics of social stratification.

Q2) Attempt any one of the following questions : **[20]**

a) Define Society. Explain the characteristics of society.

b) What is Social Control? Elaborate the formal and informal types of social control.

Q3) Attempt any one of the following questions : **[20]**

a) Write the difference between primary and secondary social group.

b) State the meaning of social movement. Discuss the preconditions of social movement.

Q4) Attempt any one of the following questions : **[20]**

a) Define culture. Explain the characteristics of culture.

b) Discuss the career opportunities in sociology.

P.T.O.

Q5) Write short notes on (any two) : **[20]**

a) Resocialization

b) Gender

c) Influence of culture on Personality Development

d) Elements of Social Structure

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P7295 **[5808]-Ext.-1010**

F.Y. B.A. (For External)
SOCIOLOGY
G-1 : Introduction to Sociology
(2013 Pattern) (1377) (Group - K)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*
3) *संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[20]**

अ) समाजशास्त्राची व्याख्या लिहा. समाजशास्त्राचे शास्त्रीय स्वरुप स्पष्ट करा.

ब) सामाजिक स्तरिकरण म्हणजे काय? सामाजिक स्तरिकरणाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[20]**

अ) समाजाची व्याख्या लिहा. समाजाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) सामाजिक नियंत्रण म्हणजे काय? सामाजिक नियंत्रणाचे औपचारिक व अनौपचारिक प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[20]**

अ) प्राथमिक व दुय्यम सामाजिक समूहातील फरक लिहा.

ब) सामाजिक चळवळीचा अर्थ सांगा. सामाजिक चळवळींच्या पूर्वअटींची चर्चा करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[20]**

अ) संस्कृतीची व्याख्या लिहा. संस्कृतीची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) समाजशास्त्रातील व्यवसाय संधी यावर चर्चा करा.

munotes.in

प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[20]**

अ) पुनर्सामाजिकीकरण

ब) लिंगभाव

क) व्यक्तिमत्व विकासावर संस्कृतीचा पडणारा प्रभाव

ड) सामाजिक संरचनेचे घटक

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P7296

[Total No. of Pages : 4

[5808]-Ext.-1011
F.Y. B.A. (For External)
G-1 : EDUCATION
(2013 Pattern) (Group - J) (1307)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 100*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Answer any one question in 500 words : **[20]**

a) Write the nature of Ancient Indian Education and explain aims of Ancient Indian Education.

b) Explain Swami Vivekananda's Education Philosophy in detail.

Q2) Answer any one question in 500 words : **[20]**

a) What are the problems in primary education? Suggest remedies to overcome these.

b) Explain the meaning, nature, merits and limitations of Experimental method.

Q3) Answer any one question in 500 words : **[20]**

a) Explain the role of education in economic development in detail.

b) What is formal and non-formal education? Explain difference between formal and non-formal education.

Q4) Answer any one question in 500 words : **[20]**

a) What is mass communication media? Explain the role of Television in education in detail.

b) What is value education? Explain the need and importance of value education.

Q5) Write short notes in 200 to 250 words each (Any Two) : **[20]**

a) Benefits of observation method.

b) Importance of Pre-primary education.

c) Social importance of education.

d) Education role of Family.

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

P7296

[5808]-Ext.-1011
F.Y. B.A. (For External)
G-1 : EDUCATION
(2013 Pattern) (Group - J) (1307)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 100*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

munotes.in

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[20]**

अ) प्राचीन भारतीय शिक्षणाचे स्वरुप सांगुन प्राचीन भारतीय शिक्षणाची ध्येय स्पष्ट करा.

ब) स्वामीविवेकानंदाचे शैक्षणिक तत्त्वज्ञान सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[20]**

अ) प्राथमिक शिक्षणातील समस्या कोणत्या? त्या दूर करण्यासाठी उपाय सूचवा.

ब) प्रायोगिक पद्धतीचा अर्थ, स्वरुप, गुण व मर्यादा स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[20]**

अ) आर्थिक विकासातील शिक्षणाची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) औपचारिक व अनौपचारिक शिक्षण म्हणजे काय? औपचारिक व अनौपचारिक शिक्षणातील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. **[20]**

अ) समूह संपर्क साधने म्हणजे काय? दूरदर्शनची शिक्षणातील भूमीका सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) मूल्यशिक्षण म्हणजे काय? मूल्यशिक्षणाची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालील प्रश्नांची 200 ते 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (टिपा लिहा) (कोणतेही दोन) **[20]**

अ) निरीक्षण पद्धतीचे फायदे

ब) पूर्व – प्राथमिक शिक्षणाचे महत्त्व

क) शिक्षणाचे सामाजिक महत्त्व

ड) कुटुंबाची शैक्षणिक भूमिका

munotes.in